

Keskusteluaiheita Discussion papers

Pekka Ylä-Anttila

Suomen ja Ruotsin metsäteollisuuden
kannattavuusvertailu v. 1971-78

No. 47

31.10. 1979

This series consists of papers with limited circulation, intended to stimulate discussion. The papers must not be referred or quoted without the authors' permission.

SUOMEN JA RUOTSIN METSÄTEOLLISUUDEN KANNATTAVUUSVERTAILU
VUOSINA 1971-78

Seuraavassa on täydennetty Suomen ja Ruotsin metsäteollisuuden kannattavuutta koskeneita aiempia selvityksiä vuoden 1978 osalta. Selvityksen aineiston keräämisessä ja kannattavuustunnuslukujen laskemisessa on noudatettu pääpiirteittäin samoja menettelytapoja kuin aikaisempinakin vuosina, joten niihin ei tässä yhteydessä lähemmin puututa¹⁾. On kuitenkin syytä korostaa, että huolimatta julkaistuihin tilinpäätöstiетoihin tehdyistä, vertailukelpoisuuden kannalta keskeisimmistä korjauksista, varsinkin yritystason tunnuslukuihin liittyy eräitä epävarmuustekijöitä. Näitä sisältyy lähinnä poistokorjauksiin sekä sidotun pääoman arvostukseen. Suomalaisien yritysten kohdallahan poistokorjaukset perustuvat palovakuutusarvoihin ja vuotuiseksi poistoksi lasketaan 2.5 % rakennusten ja 4 % koneiden ja kaluston palovakuutusarvosta. Menettelyn kaavamainen soveltaminen saattaa joidenkin yritysten osalta antaa harhaisia tuloksia, joskin em. tavalla saatujen laskennallisten poistojen on todettu toimialatasolla vastaavan verraten hyvin pääoman teknis-taloudellista kulumista²⁾.

1) Menettelytapoja on yksityiskohtaisesti selvitetty Etlan julkaisussa B 18: Ylä-Anttila, Suomen ja Ruotsin metsäteollisuuden kannattavuus ja rahoitusasema v. 1971-76, Helsinki 1978.

2) Ruotsalaisena vertailuaincistona käytetyn Veckans Affärer'in tunnuslukuja laskettaessa poistoina on (viimeisinä tarkasteluvuosina) käytetty yritysten omia laskennallisia poistoja, jolloin mm. yrityskohtaiset tekijät suomalaisesta aineistosta poikkeavalla tavalla heijastuvat tunnusluvuissa.

Sidotun pääoman osalta epävarmuustekijät liittyvät lähinnä inflaatiovauhdin erilaisuuteen vertailumaissa sekä käyttöomaisuuden arvonkorotuksiin, joiden vaikutuksia ei käytettävissä olevan aineiston puitteissa ole voitu eliminoida.

Em. tekijät on syytä ottaa huomioon yritysten ja maiden välisiä vertailuja ja niiden tarkkuutta arvioitaessa.

Selvityksessä käytetty ruotsalainen aineisto koostuu tällä kertaa 16 yrityksestä¹⁾ (vuoden 1977 aineistossa 14 yritystä). Suomalaisia yrityksiä oli vuonna 1978 mukana edelleen 23 (vuosina 1971-75 27 yritystä), jotka aikaisemman käytännön mukaan on jaettu A-ryhmään (17 yritystä, "puhtaat" metsäteollisuusyritykset) ja B-ryhmään (6 yritystä, monialayritykset). Kannattavuusvertailussa mukana olleet suomalaiset ja ruotsalaiset yritykset ja niiden liikevaihtotiedot vuodelta 1978 ilmenevät liitetaulukoista 1 ja 2.

Kannattavuus vuosina 1971-78 sidotun pääoman tuottoprosentin avulla tarkasteltuna

Taulukossa 1 on esitetty sidotun pääoman tuottoprosentilla mitatun kannattavuuden kehitys vuosina 1971-78. Kultakin vuodelta on laskettu sidotulla pääomalla painotettu tunnusluvun keskiarvo²⁾ ja keskihajonta.

1) Veckans affärer 17/1979 ja 26/1979.

2) Ruotsin vuoden 1978 tunnuslukua laskettaessa on painoina käytetty liikevaihto-osuuksia, sillä sidottua pääomaa koskevia tietoja ei ollut käytettävissä. Suomen A-ryhmässä pääoman tuottoprosentin liikevaihdolla painotettu keskiarvo oli 0.4 vuonna 1978.

Taulukko 1. Suomalaisten ja ruotsalaisten metsäteollisuusyritysten keskimääräinen kannattavuus vuosina 1971-78

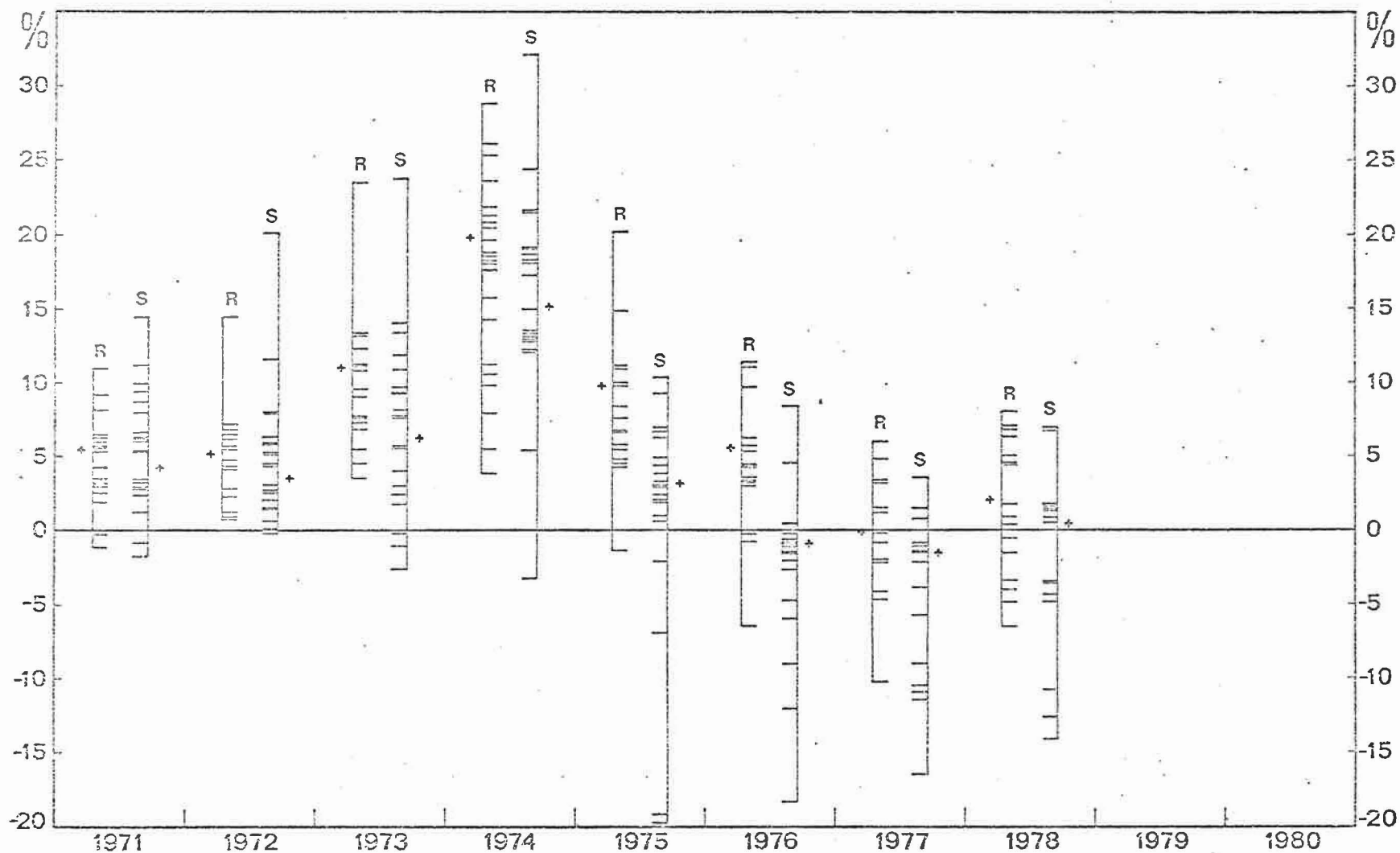
	Sidotun pääoman tuotto prosentti ¹⁾								Keskim. 1971-78
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	
<u>Ruotsi</u>									
Painotettu keskiarvo	5.2	5.1	11.1	19.8	9.9	5.7	-0.1	2.0	7.3
(Keskihajonta)	(2.9)	(3.4)	(4.7)	(6.7)	(4.6)	(4.5)	(4.3)	(4.6)	
<u>Suomi A-ryhmä</u>									
Painotettu keskiarvo	4.4	3.7	6.2	15.1	3.1	-1.3	-1.3	0.1	3.8
(Keskihajonta)	(4.9)	(4.6)	(6.2)	(7.2)	(7.9)	(5.8)	(5.6)	(6.1)	
<u>Suomi B-ryhmä</u>									
Painotettu keskiarvo	5.6	4.7	6.9	10.2	5.8	3.2	6.8	7.9	6.4
(Keskihajonta)	(3.4)	(2.1)	(4.3)	(3.4)	(4.9)	(3.3)	(3.8)	(4.9)	
<u>Suomi A + B</u>									
Painotettu keskiarvo	4.8	4.0	6.5	13.2	4.1	0.6	1.7	3.0	4.7
(Keskihajonta)	(3.9)	(4.2)	(5.7)	(6.9)	(7.3)	(5.9)	(6.6)	(6.9)	

1) Sidotulla pääomalla painotettu keskiarvo.

Taulukosta voidaan todeta metsäteollisuuden kannattavuuden parantuneen vuonna 1978 jokseenkin saman verran molemmissa maissa. Tasoltaan kannattavuus oli edelleen erittäin heikko. Edellä esitetyt epävarmuustekijät huomioonottaen voidaan arvioida kannattavuustason olleen vertailumaissa vuosina 1977-78 karkeasti ottaen jokseenkin sama. Kannattavuuden hajonta oli vuonna 1978 Suomen metsäteollisuudessa edelleenkin jonkin verran Ruotsin metsäteollisuutta suurempi (vrt. myös kuvio 1).

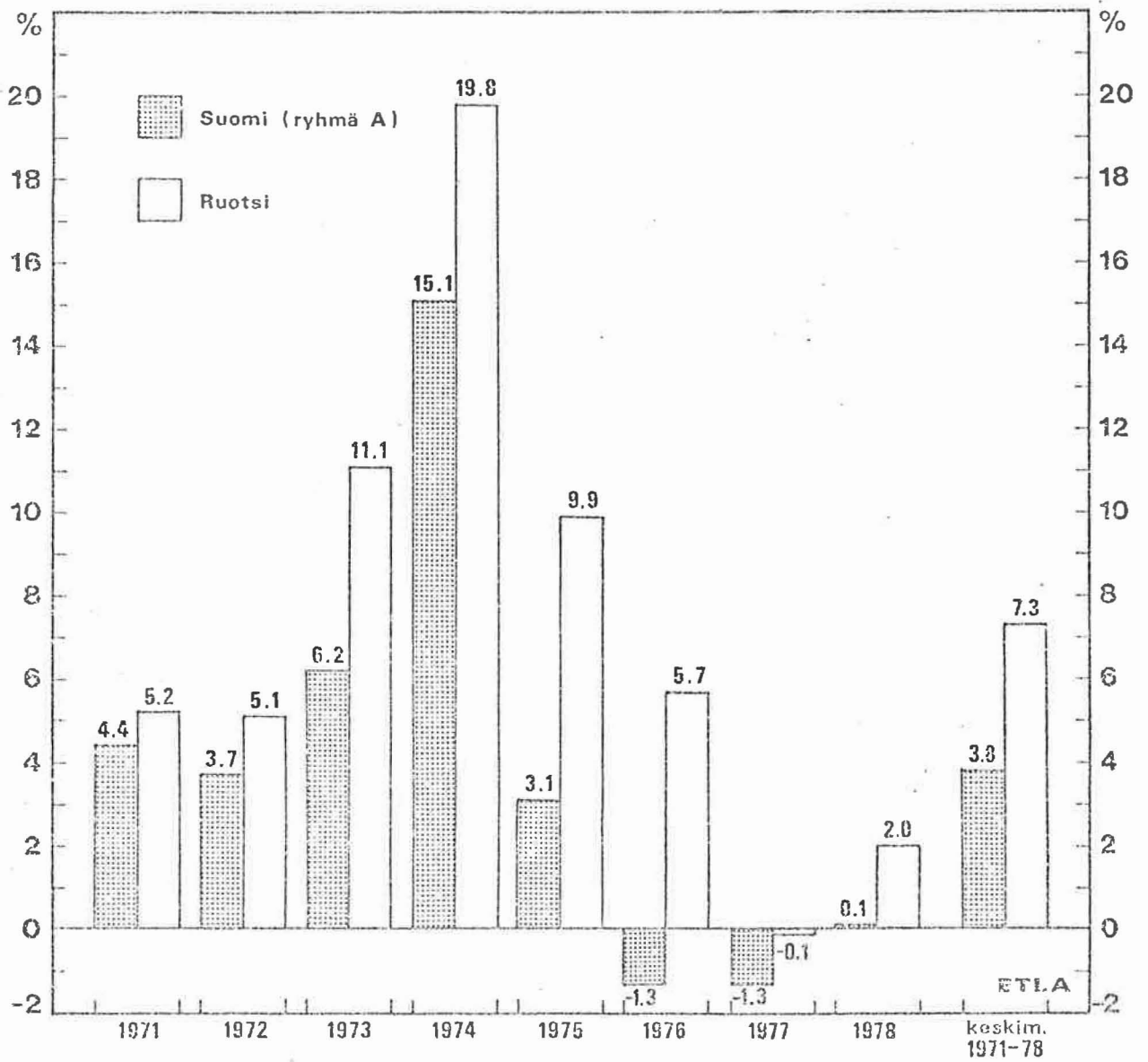
Suomen metsäteollisuuden B-ryhmässä (monialayritykset) kannattavuus parantui edelleen selvästi viime vuonna ja saavutti

Kuvio 1. Yrityskohtainen kannattavuus Suomen (A-ryhmä) ja Ruotsin metsäteollisuudessa v. 1971-78¹⁾

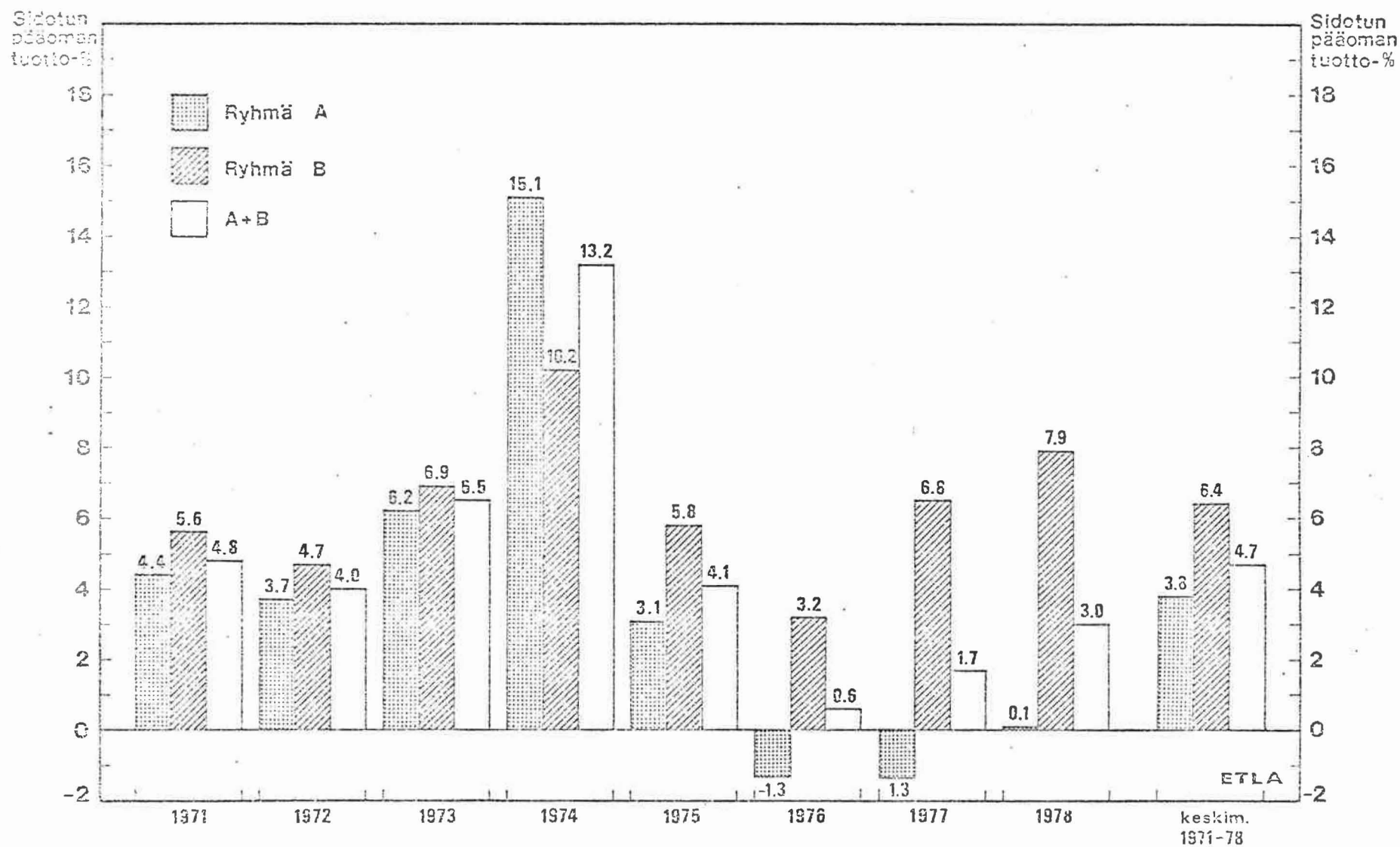

1) Kukin ohut vaakaviiva kuvaa yksittäisen yrityksen pääoman tuottoprosenttia, risti painotettua keskiarvoa.

Kuvio 2. Suomalalaisten (A-ryhmä) ja ruotsalaisten yritysten keskimääräinen sidotun pääoman tuottoprosentti v. 1971-78

Kuvio 3. Suomalalaisten yritysten keskimääräinen sidotun pääoman tuotto-% v. 1971-78

tason, jota parempi se on 1970-luvulla ollut ainoastaan vuonna 1974.

Suomen koko metsäteollisuudesta voidaan lisäksi todeta, että suurten yritysten kannattavuus on vuosina 1975-78 ollut keskimäärin parempi kuin pienten, kun tilanne vuosina 1971-74 oli päinvastainen (vrt. liitteen 4 keskiarvotiedot).

Käyttökate Suomen metsäteollisuudessa v. 1971-78

Taulukossa 2 on esitetty eri käyttökatekomponenttien kehitys Suomen metsäteollisuuden A- ja B-ryhmissä vuosina 1971-78. Taulukko antaa karkeasti ottaen tarkastelujakson kannattavuuskehityksestä jokseenkin samankaltaisen kuvan kuin pääoman tuottoasteeseen perustunut tarkastelu. Viime vuosina käyttökatteella mitattu kannattavuus on kuitenkin parantunut tuntuvasti nopeammin kuin pääoman tuottoaste. Keskimääräinen käyttökateprosentti A-ryhmän yrityksissä ylitti vuonna 1978 lievästi vuoden 1972 tason, mutta jäi edelleenkin tuntuvasti 1970-luvun keskitasoa alhaisemmaksi.

Korkojen osuus liikevaihdosta säilyi edelleen viime vuonna erittäin korkeana (9.3 % A-ryhmässä), joskin sen vuodesta 1975 jatkunut kasvu pysähtyi. B-ryhmässä korkokulujen osuus liikevaihdosta oli tuntuvasti A-ryhmää pienempi.

Taulukko 2. Käyttökate Suomen metsäteollisuudessa v. 1971-78, % liikevaihdosta

	1971			1972			1973			1974			1975			1976			1977			1978		
	A	B	A+B	A	B	A+B	A	B	A+B	A	B	A+B	A	B	A+B	A	B	A+B	A	B	A+B	A	B	A+B
Poistot	7.7	6.1	7.1	6.8	5.7	6.3	7.9	6.0	7.2	9.0	5.4	7.7	7.2	6.1	6.4	3.7	5.8	4.6	2.9	5.5	4.0	3.3	5.8	4.4
Korot	5.6	5.1	5.4	6.2	5.3	5.8	5.8	5.5	5.7	5.3	5.3	5.3	8.1	5.6	6.6	8.2	6.1	7.4	9.4	5.3	7.6	9.3	5.3	7.5
Verot	1.1	1.4	1.2	0.8	1.0	0.9	0.7	0.8	0.7	0.7	0.7	0.7	0.9	0.6	0.8	1.3	0.7	1.0	0.7	0.6	0.7	0.7	0.5	0.6
Netto- tulos	-0.6	0.6	-0.1	-1.6	-0.9	-1.3	1.1	3.2	1.9	9.2	7.0	8.4	-1.8	2.2	0.7	-4.8	-1.7	-3.5	-3.9	4.0	-0.7	-0.7	4.4	1.6
Käyttö- kate	13.8	13.2	13.6	12.2	11.1	11.7	15.5	15.5	15.5	24.2	18.4	22.1	14.4	14.5	14.5	8.4	10.9	9.5	9.1	15.4	11.6	12.6	16.0	14.1

Liite 1. Selvityksessä mukana olleet suomalaiset yritykset

<u>A-ryhmä</u>	Liikevaihto 1978 mmk	%-osuus
Enso Gutzeit	2641	20.9
Joutseno Pulp	291	2.3
Kajaani	524	4.1
Kaukas	712	5.6
Kemi	409	3.2
Koskisen Saha	77	0.6
Kymi Kymmene	1441	11.4
Kyro	203	1.6
Metsäliiton Teollisuus	890	7.1
Oulu	475	3.8
Savon Sellu	98	0.8
Schauman	894	7.1
Serlachius	1076	8.5
Sunila	240	1.9
Tervakoski	134	1.1
Veitsiluoto	855	6.8
Yhtyneet Paperitehtaat	1648	13.1
Yhteensä	12608	100
<u>B-ryhmä</u>		
Ahlström	2909	29.0
Hackman	254	2.5
Nokia	2043	20.4
Rauma-Repola	2710	27.0
Rosenlew	794	7.9
Tampella	1318	13.1
Yhteensä	10028	100

Liite 2. Selvityksessä mukana olleet ruotsalaiset yritykset
vuonna 1978

	Liikevaihto milj.kr.	%-osuus	Sid. pääoman tuotto-%
Svenska Cellulosa	5128	18.6	6.2
Stora Kopparberg	2970	10.7	5.8
Södra Skogsägarna	2886	10.4	-3.4
Mo och Domsjö	2295	8.3	0.5
Norrlands skogsägare	2082	7.5	-6.4
Billerud - Uddeholm	1965	7.1	0.9
Papyrus	1850	6.7	4.6
Holmens Bruk	1776	6.4	6.4
Iggesund	1668	6.0	5.0
Vänerskog	1498	5.4	-1.0
Korsnäs-Marma	1065	3.9	3.2
Munksjö	757	2.7	-4.6
Mälarskog Ek För.	525	1.9	-4.9
Munkedals	400	1.4	1.6
Nymölla	382	1.4	0.4
Obbola	382	1.4	8.0
Yhteensä	27629	100	2.0

Liite 3. Suomalaisten yritysten sidotun pääoman tuotto prosentti vuosina 1971-78

Yritys- koodi	Sidotun pääoman tuotto prosentti								
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	Keskim. 1971-78
1*	8.0	3.8	7.7	12.1	6.0	7.4	12.5	12.5	8.8
2*	10.1	8.9	12.6	12.1	6.8	-2.3	5.9	3.4	7.2
3	6.5	7.9	9.0	18.7	2.4	-0.6	4.0	6.8	6.8
4	6.2	11.7	9.8	24.4	3.3	-5.9	0.0	1.5	6.4
5*	4.3	4.3	4.2	8.4	9.3	2.7	5.3	12.2	6.3
6	8.0	5.9	10.9	18.7	1.0	-4.8	3.4	6.7	6.2
7*	-0.9	6.3	6.9	15.7	6.7	4.7	1.2	4.6	5.7
8	5.3	2.6	11.9	15.0	0.4	4.6	2.9	1.1	5.5
9	10.0	7.9	14.1	13.3	-2.1	-1.0	-2.2	1.4	5.2
10	7.2	5.3	7.7	13.7	7.0	-2.6	0.0	1.4	5.0
11	11.2	6.3	13.4	21.7	9.2	-2.0	-10.9	-10.9	4.8
12	6.8	4.7	8.1	17.9	1.7	-0.3	-1.1	0.3	4.8
13	8.8	5.1	9.5	13.5	6.5	0.4	-1.4	-4.9	4.7
14*	5.0	4.9	9.7	6.8	-0.3	4.4	3.6	1.7	4.5
15	14.4	3.1	1.8	17.3	4.4	5.6	-5.7	-14.1	3.4
16*	2.2	2.1	2.7	7.0	2.8	2.0	3.7	2.2	3.1
17	3.8	1.6	5.5	19.1	3.0	-2.9	-3.8	-3.7	2.8
18	3.3	-0.1	3.0	12.7	3.8	-2.6	-0.8	0.6	2.5
19	-0.8	1.8	2.4	12.8	4.9	-1.0	-1.6	0.4	2.4
20	2.4	2.1	7.6	21.7	6.3	-1.4	-10.5	-12.7	1.9
21	1.3	4.4	5.5	32.0	3.0	-12.2	-16.4	-4.5	1.6
22	3.1	0.8	-2.6	12.4	1.6	-9.1	-9.1	-6.8	-1.2
23	2.9	5.9	-1.0	19.1	-7.1	-18.3	-11.4	-3.6	-1.7
Aritm. keskiarvo	5.5	4.8	7.5	14.4	1.6	-1.3	-1.4	-0.2	
Painotettu keskiarvo	4.8	4.0	6.5	13.2	4.1	0.6	1.7	3.0	
Keski- hajonta	3.9	4.2	5.7	6.9	7.3	5.9	6.6	6.9	

Tähdellä merkityt ovat monialayrityksiä.